

جریده علمیہ

مشت جیلہ اسلامیہ نک جریدہ رسیہ سید

محرم ۱۳۲۷

عدد: ۳۹

آیدہ بر نشر اوتور

نہ دجی سنہ

مطبعہ ہمارہ



« وزیر معالسمیرم عزت پاشا »

« طلعت پاشا قاپینہ سنک وقوع استعفا سنہ و سنک درکار اولان اہلیت و کفایت کزہ »
« بناء مسند صدارت رتبہ سامیہ و زرات و مشیری ایلہ عہدہ کزہ و مشیخت اسلامیہ »
« دخی محکمہ تمیز شرعیہ دائرہ ہی رہیسی صدوردن عمر خلوصی اقلدی عہدہ سنہ »
« توجیہ قلمش وقانون اساسینک یکر می بدنجی مادہ سی موجبہ تشکیل ایلدیککز »
« هیات جدیدہ وکلا تصدیق مزہ اقتران ایتمشدر . درت سنہ ی متجاوز زماندنبری کمال »
« شدیلہ دوام ایدن حرب حاضرک مملکت تمزک معاملات عمومیہ سنہ و آسایش و انضباطنہ »
« ایرات ایلدیکی تأثیراتک ازالہ سی و صنوف اہالیز آره سنہ وفاق و محادنت صمیمیہ نک »
« تأسیسی اخص مقاصد من اولدیفندن بوغایہ وصول ایچون بر طرفدن اجر اسنہ ابتدار »
« ایلدیکمز تشبثات سیاسیہ نک نتایج حسنہ ی اقترانی اسبانک استحصالہ و دیگر طرفدن »

« شرع وقانونك حاكمتنى تأمین ایله امنیت وآسایشك استقراری واهالیمزك اسباب »
 « حضور وراحتك استكمالی واعاشه معاملاتك. بلا افاتہ وقت تنظیمیله احتیاجات »
 « عمومیه نك تهوینی ایچون تداییر قویه ومؤثره اتخاذینه صرف مزید اعتنا قلمسی »
 « حیت مسلمہ لرندن منتظر در. همان جناب حق موفق بالخیریورسون آمین بحرمه سید المرسلین. »

۷ محرم ۱۳۳۷ ۱۴ تشرین اول ۱۳۳۴

محمد وحید الدین

*
*

« خط هایون »

موجبہ اجرا سی

محمد وحید الدین

تقریر صدارت

طرف بندگانه مدن درعهده اولنشدرد	حریه نظارتی
شیخ الاسلام اسبق خیری اقتدی	عدلیه نظارتنه
اعیانندن رشید عاکف پاشا	شورای دولت ریاستنه
روما سفیری نابی بك وكالة	خارجیه نظارتنه
صوفیه سفیری سابق استانبول مبعوث فتیحی بك	داخلیه نظارتنه
اركان حریه بحریه رئیس رؤف بك	بحریه نظارتنه
ابقاء جاوید بك	مالیه نظارتنه
اعیانندن عبدالرحمن شرف بك	اوقاف هایون نظارتنه
ناظر اسبق سعید بك	معارف نظارتنه
اركان حریه عمومیه اسبق رئیس ثانیسی ضیا پاشا	نافعه نظارتنه
دیگری انتخاب اولنجهیه قدر نافعه ناظری ضیا پاشا وكالة	تجارت وزراعت نظارتنه
دیگری انتخاب اولنجهیه قدر اوقاف هایون ناظری	تلغراف وپوسته وتلفون نظارتنه
عبدالرحمن شرف بك وكالة	
هلال احمر مفتش عمومیسى جلال مختار بك	اعاشه نظارتنه

تشكيل عهده بئدكانه مه حواله بيوريلان هيأت جديده وكلا اساميسى بالاده عرض
اولنان ذواتدن تشكىل ايتمش اولغله كيفيت رهين تصديق جليل جناب تاجداريلرى اوله رقى
اشبو تقرير عاجزانه مك بالاسى خط هايون حضرت خلافتنا هيلريله توشيح بيورلدينى
حاله مشارالهمك مأموريتلى اجرا واعلان اولنه جنى محاط علم على جناب پادشاهيلرى
بيورلقدقه قاطبه احوالده امر وفرمان حضرت ولى الامر اقدى كدر .

٧ محرم ١٣٣٧ ١٤ تشرين اول ١٣٣٤

صدر اعظم قوللى

احمد عزت

بن

حيدر

ادع الى سبيل ربك بالحكمة

ان احدى المسائل التى جائت تتضح فى عصرنا هذا من جهة علم الاجتماع هى مسألة الوجدان ،
فاصر الوجدان الذى كان جهد اهل العلم الى قريب العهد عبارة عن تدقيقه فرديا صار اليوم
يبدأ بتقرير شؤنه الاجتماعية واخذ يظهر ان الملل لا تقوم الا بالوجدان الكلى الاجتماعى .
واذا اردنا البيان بلسان القدماء لزم ان نقول ان العلة الصورية للهياة الاجتماعية التى تعد ملة
واحدة وتظهر فى الوجود على ان يكون شخصا مضمويا حقوقيا ليس الا وجدانها الكلى .
ولوقلنا ان الدين المطلق الذى لا يكاد يتواطى ارباب تاريخ الاديان فى تعريفه « هو المبادئ »
الكلى التى تشع بالوجدان الاجتماعى لكل ملة « كان اقرب الى الحقيقة . فهما كانت
هذه المبادئ حقة ام باطلة فى نفسها فهى دين ووجدان كلى وجهة وحدة حياة تلك الملة .
فكل ملة تقوم بوجدان كذا ودين كذا . فمن تصور ملة لادين لها فقد وقع فى التناقض .
فإن الاديان والمبادئ الباطلة على شفا جرف هارت بهار به فى وادى القناء والزوال . لكن
المبادئ الحقة وان كانت فى بعض الاحيان ترمى فيما وراء الشعور وتدفن فى اجداث الدهول
فلا بد ان تبعث وتحيا ابداً .

فكيف تتأسس وتتقوم الوجدانات الكلى ؟ وبم تنظم حدودها وثقورها ؟ وبماذا